

مقایسه سطوح مختلف سوسپانسیون میکروجلبک کلرلا در عملکرد وزنی جوجه گوشتی در راستای حذف آنتی بیوتیک

علی گنجیان خناری^۱، فاطمه گنجیان خناری^۲، سانا ز درویش زاده^۳، معصومه خسروی^۴، یداله چاشنی دل^۵

۱- پژوهشکده اکولوژی دریای خزر، موسسه تحقیقاتی علوم شیلاتی کشور، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی، ساری، ایران

۲- گروه پژوهشی شیلات و آلاندنهای آبی دریای خزر (کاسپین)، وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، ساری، ایران
۳- دانشگاه ان بو فیلیپین

۴- دانشگاه کشاورزی و منابع طبیعی، دانشکده منابع طبیعی و شیلات، گروه علوم دامی، ساری

۵- دانشجو دکتری تجارت حرفه‌ای سازمان مدیریت صنعتی

aganjian2002@yahoo.com

چکیده:

جلبک کلرلا ولگاریس در صنعت دام، طیور و آبزیان نقش مهمی را ایفا می‌کند. همچنین به عنوان داروی جایگزین آنتی بیوتیک مورد استفاده در این صنایع کاربردهای وسیعی دارد. موادمعدنی و ویتامین‌های زیادی که در جلبک‌های دریایی وجود دارد، استفاده از آنها را در صنعت مرغداری افزایش داده است. این تحقیق به منظور تعیین اثرات نوشیدنی (سوسپانسیون) میکروجلبک کلرلا بر حذف آنتی بیوتیک و عملکرد وزنی در جوجه‌های گوشتی از ۱تا ۴۲ روزگی انجام شد. آزمایش در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۵ تیمار و سه تکرار (هر تکرار ۱۲ قطعه جوجه) و با ۱۸۰ قطعه جوجه گوشتی (سویه‌ها) اجرا گردید. با توجه به نتایج بدست آمده هر چند وزن تیمارها از نظر آماری اختلاف معنی دار نداشت اما تغییرات آن نشان از افزایش وزن در تیمارهای ۳ (۱۰۰ درصد) و تیمار ۵ (۱۰۰ درصد با آنتی بیوتیک) نسبت به تیمار شاهد داشت. همچنین تیمار ۲ (۷۰ درصد) تقریباً هم وزن شاهد بود. می‌توان نتیجه گرفت با استفاده سوسپانسیون میکروجلبک کلرلا در پرورش جوجه‌های گوشتی انتظار افزایش وزن داشت و همچنین می‌تواند به عنوان جایگزین آنتی بیوتیک در پرورش جوجه‌های گوشتی معرفی گردد.

کلمات کلیدی: جوجه‌های گوشتی، میکرو جلبک کلرلا، آنتی بیوتیک، سوسپانسیون

مقدمه

در پرورش تجاری ماهیان و طیور اکثرا ملاحظه می‌شود که در اثر تغذیه مصنوعی نه تنها مقاومت آن‌ها در برابر بیماری و قدرت تولید مثل آن‌ها کاهش می‌یابد، بلکه رنگ و شکل ظاهری و مزه گوشت آن‌ها نیز در مقایسه با انواعی که در طبیعت و با تقدیم طبیعی تولید می‌شوند، کاملاً متفاوت می‌باشد. غذاهای مصنوعی هرچند هم کامل باشند، با وجود این از نظر برخی املاح و موادمعدنی و نیز ترکیبات ویتامین‌ها بدون شک دارای کمبودهایی می‌باشند. دلیل اصلی این است که هرگز نمی‌توان با غذای مصنوعی گوشت سفید یا قرمزی تولید نمود که از نظر مرغوبیت و مزه مشابه انواع طبیعی باشد. تغذیه مصنوعی ممکن است رشد و نمو دام یا ماهی مورد پرورش را در حد مورد نظر تامین نماید، اما با وجود این اثر صد درصد طبیعی بر روی کار غدد داخلی و در نتیجه تولید مثل آن‌ها دارد. از جمله آثار مثبتی که به دنبال تغذیه حیوانات از توده زیستی جلبک‌ها گزارش شده: بهبود عملکرد سیستم ایمنی، به واسطه ترکیبات سولفاته، جلبک‌ها قادرند پاسخ ایمنی

غیراختصاصی ایجاد نمایند، مقاومت در برابر بیماری‌ها، کاهش میزان مرگ و میر و افزایش سرعت رشد، اثرات ضدسرطان، محافظت در برابر تشعشع و آثار ضد ویروس، باروری بهتر مرغ‌ها و تولید تخم‌مرغ‌ها بیشتر که میزان اسید‌های چرب غیر اشباع آنها بالاست. استفاده از پودر کلرلا به عنوان مکمل غذایی (۱٪) در تغذیه مرغ‌های تخم‌گذار باعث افزایش و کیفیت رنگ تخم‌مرغ‌ها شده است (گنجیان، ۱۳۹۳ و گنجیان ، ۱۳۹۶ Janczyk *et al.*, ۲۰۰۷ ۱۳۹۶). تخم‌مرغ‌های تولید شده از جلبک‌های غنی از ید هستند. با توجه به اهمیت میکروجلبک کلرلا تحقیقات زیادی به منظور امکان استفاده از کلرلا در جیره طیور انجام شده است (گنجیان، ۱۳۹۳ و گنجیان، ۱۳۹۶ Arakawa *et al* 1960. Bianka & Lipstein. 1980. Halle. 2009 &2013. Kang *et al*. 2013)

تمرکز اصلی این مطالعات ارزیابی ارزش غذایی کلرلا به عنوان یک منبع از رنگدانه، پروتئین و انرژی مواد مغذی با ارزش جایگزین خوارک دام بود. فیبر و پروتئین موجود در کلرلا سبب تحریک ایمونوگلوبولین، تولید سلول‌های B در بافت لنفاوی روده و افزایش غلظت IgA و IgM و IgG در پلاسمما جوچه‌های گوشتی می‌گردد. علاوه بر این، یک ترکیب پلی ساکاریدی در سلول‌های کلرلا وجود دارد که عامل مهم برای افزایش پاسخ ایمنی جوچه‌های گوشتی تعذیه شده با کلرلا است (Pesando and Gnassia-Garelli. 1979. Pugh *et al*. 2001)

از جمله آثار مثبتی که به دنبال تعذیه حیوانات از توده زیستی جلبک‌ها گزارش شده : بهبود عملکرد سیستم ایمنی، به-واسطه ترکیبات سولفاته، جلبک‌ها قادرند پاسخ ایمنی غیر اختصاصی ایجاد نمایند، مقاومت در برابر بیماری‌ها، کاهش میزان مرگ و میر و افزایش سرعت رشد، اثرات ضد سلطان، محافظت در برابر تشعشع و آثار ضد ویروس، باروری بهتر مرغ‌ها و تولید تخم‌مرغ‌ها بیشتر که میزان اسیدهای چرب غیر اشباع آنها بالاست، بالا رفتن ارزش غذایی و کیفیت گوشت، به‌واسطه فیکوسیانین عاملی برای افزایش و بهبود رنگ در ماهی تزئینی می‌باشد (فرامرزی و همکاران، ۱۳۸۹ و گنجیان، ۱۳۹۳ و گنجیان، ۱۳۹۶).

استفاده از آنتی‌بیوتیک‌ها در زمینه‌ی مبارزه با عوامل بیماری‌زا و بهبود عملکرد مشکلات جانبی را نیز در بر داشته است که از جمله‌ی این مشکلات می‌توان به پیدا شدن گونه‌های میکروبی مقاوم در مقابل آنتی‌بیوتیک‌ها، باقی ماندن بقایای آنها در تولیدات و اثرات سوء این مواد بر مصرف کنندگان اشاره کرد (Hernandez *et al.*, 2004). لذا در کشورهای اروپایی مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها در پرورش طیور ممنوع شده و در سایر کشورها نیز مصرف آنها محدود گردیده است (نوبخت و همکاران، ۱۳۸۹). در کنار این محدودیت در مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها، جایگزین‌های میانسی نیز برای آنها معرفی شده است که از مهمترین این جایگزین‌ها، می‌توان به گیاهان دارویی و مشتقهای مختلف آنها اشاره کرد (نوبخت ، ۱۳۹۱) . مطالعات نشان داده‌اند که ۶۴ درصد از جمعیت جهان از داروهای گیاهی برای مبارزه با بیماری‌ها استفاده می‌کنند. در حال حاضر برآورد شده است که تقریباً ۵۰ درصد از داروهای ترکیبی، مشتقهای از ترکیبات گیاهی هستند و یا از آنها الگو سازی شده است Benny & Vanitha 2004) گنجیان ، ۱۳۹۶ و اسدی و همکاران (۱۳۹۳).

از جمله مزایای استفاده از میکرو جلبک‌ها، می‌توان به ساده بودن کاربرد و نداشتن اثرات جانبی سوء بر عملکرد حیوانات و نیز باقی نماندن بقایای مضر در فرآورده‌های تولیدی اشاره نمود. در ضمن، با استفاده از این نوع فرآورده‌های گیاهی، می‌توان از مزایای مختلف آنها از جمله خواص درمانی‌شان در مصرف کنندگان سود برد. با توجه به روند رو به افزایش بیماری‌های مختلف ناشی از برخی مواد غذایی فرآوری شده و نگهدارنده‌ها و استفاده بی‌رویه از آنتی‌بیوتیک‌ها و داروهای شیمیایی، بشر را بر آن داشت تا به دنبال جایگزین مناسبی برای این نوع مواد شیمیایی مضر، با مواد غذایی با ارزش غذایی بالا و مفید و البته موثر در کاهش میزان بیماری‌ها در انسان باشد. تا کنون تحقیقات اندکی روی منابع غذایی حاصل از جلبک‌ها صورت گرفته است اگرچه برخی نتایج حاکی از تاثیر مثبت این منابع غذایی ارگانیگ در کاهش بسیاری

از مشکلات و بیماری‌ها می‌باشدند. شایان ذکر است که در زمینه استفاده از میکروجلبک در تغذیه طیور تحقیقات بسیار اندکی صورت گرفته است اما تاکنون در ایران در این زمینه تحقیقاتی انجام نشده است یا اگر انجام شده تاکنون نتایج زیادی از آن منتشر نشده است.

مواد و روش‌ها

در این بررسی بعد از تولید میکروجلبک کلرلا، در یک دوره ۴۱ روزه تاثیر استفاده از سطوح مختلف سوسپانسیون میکروجلبک کلرلا جهت حذف آنتی‌بیوتیک مورد ارزیابی قرار گرفت. این آزمایش در قالب طرح کاملاً تصادفی با ۱۸۰ قطعه جوجه یک روزه (همای) با ۵ تیمار (گروه شاهد و ۳ سطح میکروجلبک کلرلا) در ۳ تکرار (۱۲ قطعه جوجه گوشته در هر تکرار) در ۱۵ واحد آزمایشی انجام شد. میکروجلبک کلرلا به صورت محلول در آب (۳ سطح، $\% ۳۰$ ، $\% ۷۰$ ، $\% ۱۰۰$) و ۱۰۰% سوسپانسیون با آنتی‌بیوتیک در لیتر آب از سوسپانسیون میکروجلبک حدود ۲۵×10^6 (تعداد سلول در میلی لیتر) به آب آشامیدنی جوجه‌ها اضافه شد (جدول ۱). در طول آزمایش، شرایط محیطی برای همه گروه‌های آزمایشی یکسان بود. برنامه‌ی نوری شامل روشنایی ۲۴ ساعته در هفته‌ی اول بوده و در هفته‌های بعدی ۱ ساعت به جوجه‌ها تاریکی داده شد. درجه‌ی حرارت محیط کنترل شده و تمامی جوجه‌ها به صورت آزاد به غذا و آب آشامیدنی دسترسی داشتند. واکسیناسیون و سایر عملیات بهداشتی نیز به صورت معمول در منطقه و با توصیه‌ی دامپزشک مسئول اعمال گردید.

جدول ۱. میزان مصرف سوسپانسیون میکروجلبک کلرلا در تیمارهای مختلف طی دوره پرورش

تیمار	میزان سوسپانسیون	میزان آب شرب
میکرو جلبک در آب مصرفی		
۱	% ۳۰	% ۷۰
۲	% ۷۰	% ۳۰
۳	% ۱۰۰	۰
۴ شاهد	۰	% ۱۰۰
۵ با آنتی بیوتیک	% ۱۰۰	۰

نتایج و بحث

کلرلا از میکرو جلبک‌های سبز طبیعی است که به صورت مصنوعی هم کشت داده می‌شود برای استفاده در صنایع مختلف و تغذیه کاربرد فراوان دارد. (Halle & et al., 2009) با این حال تولید و کشت میکروجلبک کلرلا در فضای باز و بسته قابل اجرا است و کیفیت آن به سیستم پرورش وابسته بوده و با تکنولوژی خاص و طی فرایندی زیستوده آن قابل

برداشت است (گنجیان و همکاران ۱۳۹۳؛ ۲۰۰۶؛ ۲۰۰۹). میکروجلبک سبزکلرلا تکسلولی مهمی است که دارای بیش از ۶۰٪ پروتئین از جمله بسیاری از اسیدهای آمینه ضروری و مواد فعال زیستی مانند فاکتور رشد مورد نیاز برای انسان و حیوانات است (Schubert & Borowitzka, 1988).

ترکیبات کلرلا در سیستم ایمنی و سلامت، از جمله کیفت گوشت، تخم مرغ و تولید مثل آنها موثر است (awa et al., 1960). علاوه بر این، اطلاعات بسیار محدودی در مورد استفاده از کلرلا به عنوان جایگزین برای مکمل آنتی-بیوتیک وجود دارد که رشد، ویژگی‌های ایمنی و جمعیت میکروبی روده مرغ گوشتی مورد بررسی قرار گرفته است. مواد موثره و مغذی در میکروجلبک کلرلا تاثیر زیادی بر تقویت و افزایش فراوانی میکروفلور طبیعی روده طیور خواهد داشت و می‌تواند جایگزین مناسبی برای آنتی‌بیوتیک به عنوان مکمل غذایی باشد. تغذیه با مکمل جلبکی باعث افزایش رشد و تقویت سیستم ایمنی و همچنین باعث افزایش جمعیت میکروبی روده در جوجه‌های گوشتی خواهد شد (Schubert & Borowitzka, 1988).

در این تحقیق با توجه به جدول ۱ شکل‌های ۱-۵ در ۳ تیمار سطوح مختلف میکروجلبک کلرلا آنتی‌بیوتیک استفاده گردید. به نظر می‌رسد سوسپانسیون میکروجلبک کلرلا با توجه به خصوصیات خاصی که دارند توانستند در جلوگیری از بیماری و در رشد جوجه‌ها موثر واقع شوند. بنابراین با استفاده از سوسپانسیون میکروجلبک کلرلا به جای آنتی‌بیوتیک در پرورش جوجه‌های گوشتی می‌توان انتظار افزایش وزن داشت. هر چند استفاده از سوسپانسیون میکروجلبک با ۳۰ درصد هم نتیجه مطلوب نشان داد. مقایسه صفات لاشه شامل وزن کل، وزن پر، وزن خالی، ران و سینه، تیموس، بورس، طحال، سنگدان، قلب و پیش معده در جوجه‌های تغذیه شده با سطوح مختلف سوسپانسیون میکروجلبک با جوجه‌های دریافت-کننده جیره اختلاف معنی دار آماری مشاهده نگردید ($P > 0/05$). اما بین چربی شکم و کبد در تیماری‌های مختلف اختلاف معنی دار آماری مشاهده گردید ($P < 0/05$) به طوری که در تیمارهای ۳ و ۴ کمترین چربی شکم و در تیمار ۵ بیشترین چربی شکم مشاهده گردید. میزان وزن کبد در تیمارهای مختلف از نظر آماری اختلاف معنی داری وجود داشت بهطوری که بیشتری وزن در تیمار ۲ و کمترین وزن کبد در تیمار ۱ به ثبت رسید.

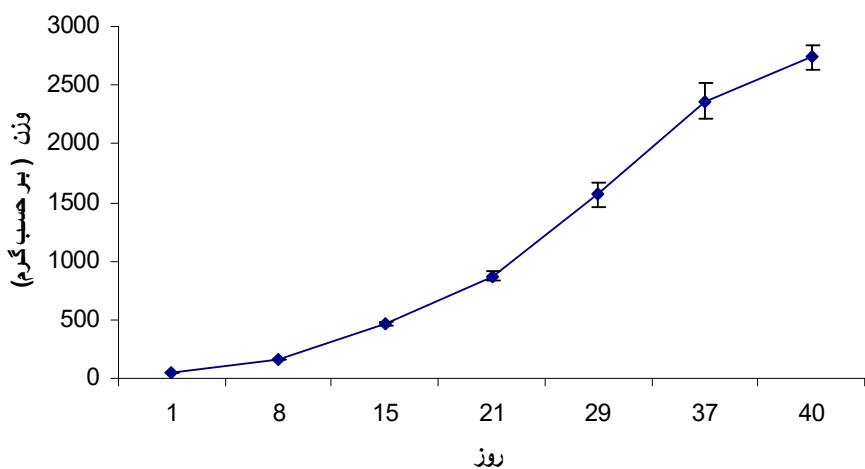
لازم به ذکر است نتایج این جدول از ۲۸ روزگی به صورت تصادفی از هر تیمار ۳ قطعه پرنده انتخاب و علامت‌گذاری شده و بعد از ۴۲ روز خصوصیات آن اندازه‌گیری شد. با توجه به نتایج این جدول هر جند وزن تیمارها اختلاف از نظر آماری معنی دار نبود اما تغییرات آن نشان از افزایش وزن در تیمارهای ۳ (۱۰۰ درصد) و تیمار ۵ (۱۰۰ درصد با آنتی‌بیوتیک) نسبت به تیمار شاهد داشت. همچنین تیمار ۲ (۷۰ درصد) تقریباً هم وزن شاهد بود. می‌توان نتیجه گرفت با استفاده از سوسپانسیون میکروجلبک کلرلا بجای آنتی‌بیوتیک در پرورش جوجه‌های گوشتی می‌توان انتظار افزایش وزن داشت. هر چند استفاده از سوسپانسیون میکروجلبک با ۳۰ درصد هم نتیجه مطلوب نشان داد، و با ۳۰ درصد هم می‌توان حذف آنتی‌بیوتیک را به پرورش دهنده‌گان (مرغداری) توصیه کرد، چون هزینه مصرفی آنتی‌بیوتیک علاوه بر بار مالی می‌تواند برای سلامت مصرف کنندگان خطرناک باشد. هشدارهای جهانی برای کاهش و حتی حذف آنتی‌بیوتیک‌هایی که به عنوان محرك رشد در پرورش دام و طیور استفاده می‌شوند موجب انجام تحقیقات جدید برای یافتن جایگزین‌هایی بی خطر و موثر شده است. یکی از مشکلات مصرف آنتی‌بیوتیک‌ها وجود بقایای آنها در گوشت طیور است که باعث بروز مقاومت آنتی‌بیوتیکی در انسان می‌شود که این امر ناشی از عدم رعایت فاصله زمانی بین حذف داروها و کشتار است (Smith, 2011).

از جمله مزایای استفاده از جلبک‌ها و گیاهان دارویی می‌توان به ساده بودن کاربرد و نداشتن اثرات جانبی سوء بر عملکرد حیوانات و نیز باقی نماندن بقایای مضر در فرآوردهای تولیدی اشاره نمود. در ضمن، با استفاده از این نوع فرآورده‌های گیاهی، می‌توان از مزایای مختلف آنها از جمله خواص درمانی‌شان در مصرف کنندگان سود برد. نتایج این بررسی نشان داد استفاده از سوسپانسیون میکروجلبک کلرلا علاوه بر حذف آنتی‌بیوتیک می‌تواند تاثیر مثبت تا حدودی در افزایش وزن هم داشته باشد.

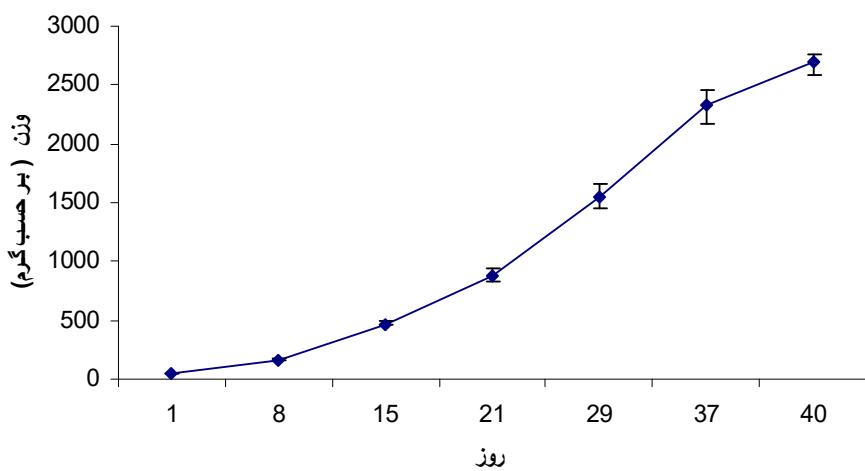
جدول ۲. مقایسه صفات لاشه مربوط به سطوح مختلف سوسپانسیون میکروجلبک کلرا در دوره پرورش ۴۲ روزگی

% با آنتی بیوتیک	(شاهد)	% ۱۰۰	% ۷۰	% ۳۰	صفات لاشه
a۲۱۵۳/۳±۹۰/۷	a۲۹۷۳/۳±۵۷۷/۳	a۳۰۱۰±۴۴۲/۳	a۲۹۲۳/۳±۶۵۷/۳	a۲۷۲۳/۳±۱۴۲۶/۳	وزن کل
a۲۳۹۰±۱۹۵/۱	a۲۳۲۳/۳±۴۲۱/۵	a۲۳۹۰±۳۴۱/۱	a۲۳۴۰±۵۰/۱/۲	a۲۱۵۶/۶±۱۰۰/۱	وزن پر
a۲۰۰۰±۱۹۰/۷	a۱۹۲۰±۳۶۴/۲	a۲۰۱۶/۶±۳۳۷/۱	a۱۹۰۳/۳±۴۵۰/۰۴	a۱۸۲۶/۶±۱۵۱/۴	وزن خالی
a۵۵۶/۶±۶۸/۰۷	a۵۴۰±۹۵/۳	a۵۵۳/۳±۸۰/۸	a۵۲۶/۶±۱۴۰/۱	a۴۸۰±۳۶/۰۶	ران
a۸۲۰±۷۵/۵	a۷۵۶/۶±۱۲۴/۲	a۶۷۶/۶±۱۰۵/۹	a۷۶۰±۱۰۰	a۷۵۰±۶۲/۴	سینه
b۷۱/۴۳±۱۳/۹	a۴۶/۳±۱۳/۵	a۴۹/۴±۸/۵	ab۵۷/۹±۱۰	ab۵۲/۰۳±۷/۳	روغن شکم
a۱۱/۷±۵/۶	a ۱۱/۶±۴/۰۲	a۹/۸±۱/۹	a۸/۹±۴/۰۳	a۸/۴±۳/۵	Timos
a۴/۷±۰/۴۸	a۴/۸±۲/۱	a۴/۹±۰/۷	a۳/۷±۱/۵	a۴/۹±۱/۸	Bors
a۲/۷±۰/۷	a۳/۷±۰/۲۴	a۲/۵±۰/۴	a۳/۶±۱/۸	a۲/۹±۰/۹۵	طحال
a۲۸/۵±۵/۸	a۲۸/۲±۲/۱	a۲۷/۲±۳/۴	a۲۷/۷±۸/۵	a۲۳/۳±۲/۵	سنگدان
a۱۳/۶±۰/۵۸	a۱۲/۷±۱/۳	a۱۲/۳±۲/۷	a۱۱/۹±۱/۹	a۱۰/۵±۲/۱	قلب
a۸/۵±۰/۸۵	a۹/۷±۱/۴	a۱۰/۴±۱/۴	a۹/۸±۲/۲	a۸/۳±۱/۶	پیش معده
ab۵۷/۰۶±۲/۸	b۷۰/۶±۱۲/۰۱	ab۶۱/۳±۸/۲	b۷۹/۴±۱۰/۴	a۵۳/۴±۱/۲	کبد

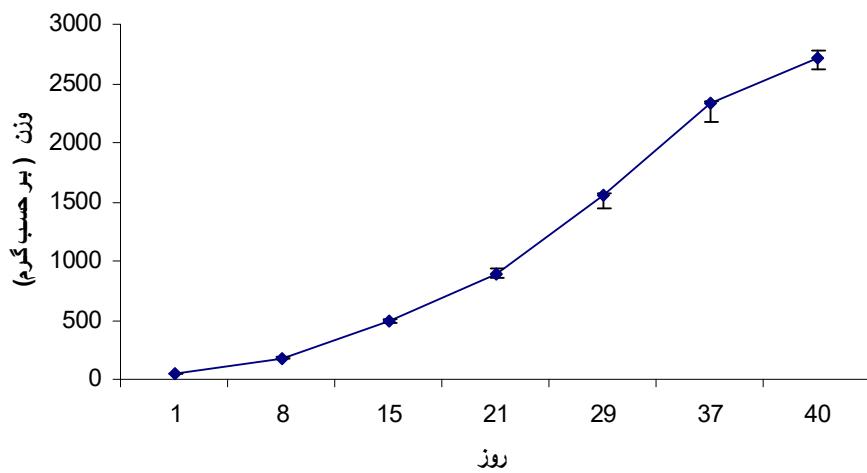
در هر ردیف اعداد دارای حروف نا مشابه از لحاظ آماری دارای اختلاف معنی دار هستند ($P<0/05$)

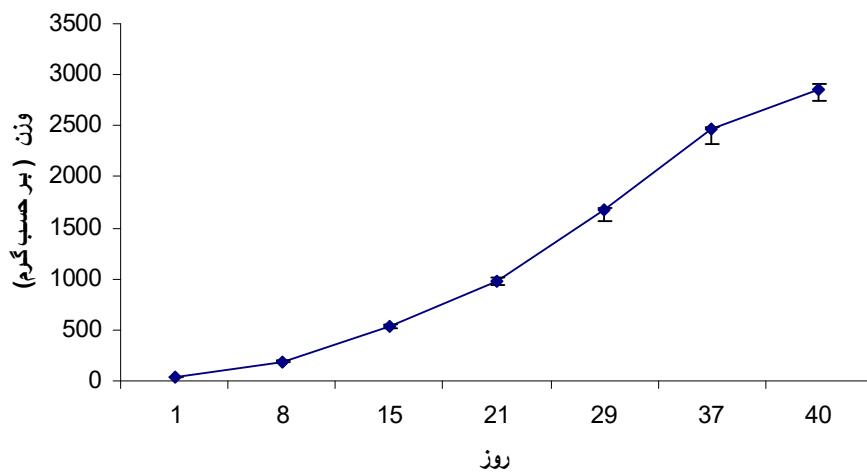
شکل ۱. اثر سوپاپانسیون میکروجلبک کلرلا بر عملکرد وزنی جوجه‌گوشی در دوره برونش از ۱-۴۰ روزگی در تیمار یک (۳۰ درصد سوپاپانسیون)

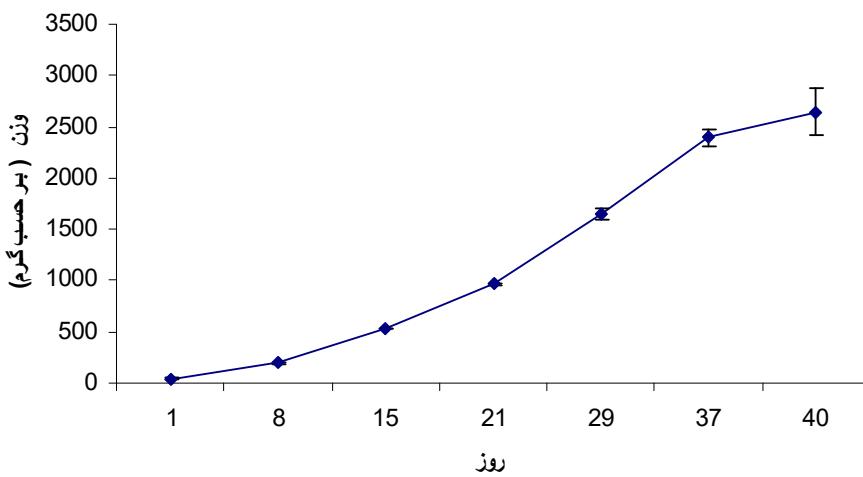
شکل ۲. اثر سوپاپانسیون میکروجلبک کلرلا بر عملکرد وزنی جوجه‌گوشی در دوره برونش از ۱-۴۰ روزگی در تیمار دو (۷۰ درصد سوپاپانسیون)

شکل ۳. اثر سوسپانسیون میکروجلبک کلرلا بر عملکرد وزنی جوجه‌گوشتی در دوره پرورش از ۱-۴۰ روزگی در تیمار سه (۱۰۰ درصد سوسپانسیون)

شکل ۴. عملکرد وزنی جوجه‌گوشتی در دوره پرورش از ۱-۴۰ روزگی در تیمار چهارشاهد (بدون سوسپانسیون میکرو جلبک کلرلا)

شکل ۵. اثر سوپاپانسیون میکرو جلبک کلرلا بر عملکرد وزنی جوجه‌گوشته در دوره پرورش از ۱-۴۰ روزگی در تیمار ۵ (۱۰۰ درصد سوپاپانسیون + آنتی بیوتیک)

منابع

اسدی، محمد. هرداد محمدی و محمد روستایی علی مهر ۱۳۹۳. تأثیر عصاره الکلی کاسنی بر عملکرد و پاسخ ایمنی جوجه‌های گوشته. پژوهش‌های تولیدات دامی، سال پنجم، شماره ۹، بهار و تابستان ۱۳۹۳.

گنجیان خناری، علی. ۱۳۹۶. میکرو جلبک طلای سبز آینده. ناشر: تهران انتشارات تحول. چاپ اول. فروست ۹۷۸-۶۰۰-۸۴۵۴-۵۴-۰.

گنجیان خناری، علی. ۱۳۹۳. گزارش نهانی پروژه: تولید انبوه میکرو جلبک به منظور ارتقای پروتئین غذای دام و طیور و آبرسان فاز اول: بررسی تأثیر میکرو جلبک بر عملکرد رشد و برخی پارامترهای خونی جوجه‌گوشته. کار فرمان‌سازمان جهاد کشاورزی استان مازندران. اجرا: وزارت جهاد کشاورزی، سازمان تحقیقات، آموزش و ترویج کشاورزی مؤسسه تحقیقات علوم شیلاتی کشور- پژوهشکده اکلولزی دریای خزر.

گنجیان خناری، علی. قاسم نژاد مریم. شکوری متین. گنجیان خناری فاطمه. چاشنی دل یادله. حسروی معصومه. روحی قاسم. فارابی و حیدر ۱۳۹۳. لخته سازی و تهیه خمیر از میکرو جلبک سندسموس. فصلنامه علوم تکثیر و آبزی پروری، سال دوم، شماره چهارم، پاییز ۹۳، ص ۵۵-۶۶.

فرامرزی، محمدعلی. حمید فروتن فر و مجتبی شکیبایی. ۱۳۸۹. بیوتکنولوژی ریز جلبک‌ها. اشارات دانشگاه علوم پزشکی تهران. ص ۳۹۸.

نویخت، ع. ۱۳۹۱. اثرات گیاهان دارویی آویشن، گزنه به همراه یونجه بر عملکرد، فرانسنجه‌های خونی و پاسخ ایمنی جوجه‌های گوشته. فصلنامه دانش و پژوهش علوم دامی. نشریه عامی تخصصی دانشکده کشاورزی و منابع دانشگاه آزاد اسلامی واحد کرج. جلد ۱۰- بهار و تابستان ۱۳۹۱.

نویخت، ع. م. ر. رحیم زاده و ی. مهمان نواز. ۱۳۸۹. بررسی اثرات سطوح مختلف مخلوط گیاهان دارویی گزنه، پونه و کاکوتی در مراحل آغازین و رشد بر فرانسنجه‌های بیوشیمیایی و ایمنی خون جوجه‌های گوشته. مجموعه مقالات چهارمین کنگره‌ی علوم دامی ایران. ص ۳۱ - ۳۵

- Arakawa, S., Tsurumi, N., Murakami, K., Muto, S., Hoshino, J., Yagi, T. 1960. Experimental breeding of white leghorn with the *chlorella*-added combined feed. *Jpn. J. Exp. Med.* 30, 185-192
- Bianka, L., S. Hurwitz, and S. Bornstein. 1980. The nutritional value of algae for poultry. Dried Chlorella in layer diets. *Br. Poult. Sci.* 21:23-27.
- Benny, K.H. and J. Vanitha. 2004. Immunomodulatory and antimicrobial effects of sometraditional Chinese medicinal herbs: A review. *Current Medicinal Chemistry*, 11: 1423-1430.
- Herandez, F., J. Madrir., and V. Garcia. 2004. Influence of two plant extracts on broiler performance, digestibility and digestive organ size. *Poultry Science*. 83: 169- 174
- Halle, I., P. Janczyk, G. Freyer, and W. B. Souffrant. 2009. Effect of microalgae *Chlorella vulgaris* on laying hen performance. *Archiva Zootechnica* 12:5-13
- Janczyk P., Langhammer M., Renne U., Guiard V., Souffrant W.B. 2006.“Effect of feed supplementation with *Chlorella vulgaris* powder on mice reproduction”. *Archiva Zootechnica* 9, S. 122-134
- Janczyk, P., Franke, H., Souffrant, W.B., 2007. Nutritional value of Chlorella vulgaris: Effects of ultrasonication and electroporation on digestibility in rats. *Animal Feed Science and Technology*, 132 pp. 163–169.
- Janczyk, P., Franke, H., Souffrant, W.B., 2007. Nutritional value of Chlorella vulgaris: Effects of ultrasonication and electroporation on digestibility in rats. *Animal Feed Science and Technology*, 132 pp. 163–169.
- Kang & et al .2013 . Effect of various forms of dietary Chlorella supplementation on growth performance, immune characteristics, and intestinal microflora population of broiler chickens. *Poultry Science Association, Inc*
- Pesando, D., and M. Gnassia-Garelli. 1979. Partial characterization of a specific antibiotic, antifungal substance isolated from the marine diatom *Chaetoceros lauderi* Ralfs CC. Pages 447–459 in *Marine Algae in Pharmaceutical Science*. H. A. Hoppe, T. Levring, and Y. Tanaka, ed. Walter de Gruyter, Berlin, Germany.
- Pugh, N., S. A. Ross, H. N. ElSohly, M. A. ElSohly, and D. S. Pasco. 2001. Isolation of three high molecular weight polysaccharide preparations with potent immunostimulatory activity from *Spirulina platensis*, *Aphanizomenon flos-aquae* and *Chlorella pyrenoidosa*. *Planta Med.* 67:737–742
- Schubert, L. E. 1988. The use of Spirulina and Chlorella as food resource for animals and humans. Page 237 in *Progressing Physiological Research*. F. E. Round and D. J Chapman, ed. Biopress Ltd., Bristol, UK
- Borowitzka, M. A. 1988. Vitamins and fine chemicals from micro-algae. Pages 153–196 in *Micro-algal biotechnology*. L. J. Borowitzka, ed. Cambridge University Press, New York, NY1398
- Smith, J.A. 2011. Experiences with drug free broiler production. *Poultry Science*, 90: 2670-2678

Comparison of different levels of chlorella microalgae suspension in the weight function of broiler in order to eliminate antibiotics

Ali Ganjian Khanari, Fatemeh Ganjian Khanari, Sanaz darvishzadeh, Masoomeh Khosravi, Yadollah Chashnidel

aganjian2002@yahoo.com

Abstract:

Chlorella vulgaris algae plays an important role in the livestock, poultry and aquaculture industries. It is also widely used as an alternative antibiotic used in these industries. Many minerals and vitamins found in seaweed have increased their use in the poultry industry. The study was conducted to determine the effects of chlorinated microalgae on the elimination of antibiotics and weight gain in broilers from 1 to 42 days of age. The experiment was performed in a completely randomized design with 5 treatments and three replications (12 chicks per repetition) and 180 broilers (Homa strain). According to the results, although the weight of the treatments was not statistically significant, its changes showed an increase in weight in treatments of 3 (100%) and treatment of 5 (100% with antibiotics) compared to control treatment. Also, treatment 2 (70%) was almost the same weight as the control treatment. It can be concluded that using chlorhela microalgae suspension in broiler breeding expects weight gain and can also be introduced as an antibiotic alternative in broiler breeding.

Keywords: Chicken, Chlorella Microalgae, Antibiotics, Suspension.